

It sevišķi iepriecinošu ainu rāda mūsu ārzemju valutas un zelta rezervju pieaugums:

	Zelts Latvijas bankas ričībā milj. Ls	Ārzemju valuta milj. Ls	Kopā milj. Ls
1933. g. 2. janv. .	35,7	10,2	45,9
1934. g. 2. janv. .	45,0	3,2	48,2
1935. g. 2. janv. .	46,3	3,6	49,9
1936. g. 2. janv. .	46,4	7,3	53,7
1937. g. 2. janv. .	76,8	25,9	102,7
1937. g. 12. apr. .	77,4	40,5	117,9

Pie 1937. g. 2. janvāra kopsummas man gan jāpiezīmē, ka sakarā ar valutas reformu zelts un valūta pag. gada oktobrī ir pārvērtēta, bet neskatoties uz to, arī faktiskais pieaugums ir bijis diezgan liels un straujš. Kā piemēru varu minēt 1934. g. valutas krājumu stāvokli 3,2 milj., kas grozot kursu par 40% — būtu pie pārkārtotā kursa ap 4,4 milj. — bet tagad mums ir 40,5 milj. Viss tas dod mums iespēju ielaist vairāk ārzemju preču un apmierināt visas iedzīvotāju prasības un vajadzības.

Šāda, isumā saņemot, ir mūsu finansu politika. Mēs esam panākuši stabilitāti un pakāpenisku uzlabošanos. Viss tas ir panākts ar darbu, ar daļu tālredzības, kāda mums ir bijusi šīs lietas kārtojot. Bet, ejot tālāk ikdienas darbā, katrs solis ir jāpārdomā, lai nesalauztu uzlabošanās līniju. Stabilitate un pakāpeniska uzlabošanās ir ļoti trauslas lietas un, lai šo stabilitāti un pakāpenisko uzlabošanos uzturētu, ir nepieciešama visu saimniecisko spēku sadarbība. Kādas lielvalsts finansu politikās ir teicis, ka saimnieciskā politika nav zinātne, bet māksla un ka saimniecības un finanču politikas izveidējam nākas it kā šķietami neiespējamo padarīt par iespējamu. Se-

nākos tā saucamos saimnieciskā liberalisma laikos valsts vara reti un maz kur iejaucās saimnieciskās dzīves gaitās. Valsts varas galvenais uzdevums bija gādāt par kārtības uzturēšanu zemē un valsts aizsardzību no ārējiem ienaidniekiem. Toreiz finansu politikas svarīgākais uzdevums bija sagādāt līdzekļus šīs kārtības un aizsardzības realizēšanai. Mūsu dienās valsts varas rūpība un gādība sastādās no ļoti daudziem un ļoti sarežģītiem pienākumiem. Valsts finansu politika ir kļuvusi par to saimnieciskās politikas daļu, kuŗa visdziļāk iespaido mūsu valsts dzīvi. Un tādēļ es arī gribētu teikt, ka saskaņot finansu politiku ar visu saimnieciskās dzīves ritumu ir liela tautsaimnieciska māksla. Bet tai pašā laikā arī smags un grūts uzdevums. Es domāju, jūs varēsiet arī tagad apliecināt, ka to pamatmērķu sasniegšanā, ko mēs bijām sev sprauduši, proti: celt visas tautas labklājību, mūsu tagadējā valdība ar viņas Prezidentu un tautas vadoni priekšgalā nav strādājusi bez sekmēm. Šad un tad man nācies redzēt ārzemju presē rakstus un apcerējumus par Latviju. Tur redzamas atzīmes; ka Latvija ir laimīga zeme. Man liekas, ka pie šāda slēdziena nonāk novērotāji, kas mūsu zemi apmeklējuši. Mēs arī zinām no tautsaimniecības vēstures, ka visgrūtāk ātrām pārmaiņām padodas tieši saimnieciskās dzīves pārkārtošana. Mūsu zemē vēl nav notecējuši pilni 3 gadi, kamēr esam uzsākuši kopējo ceļu mūsu zemes jaun- uzbūvei. Šajā priekš vēstures ļoti īsajā laika sprīdī mēs esam tomēr piedzīvojuši visas tās milzu pārvērtības, kuŗu liecinieki mēs patlaban esam, un ko mēs, objektīvi būdami, arī izjūtam un piedzīvojam katrs savā saimniecībā un dzīves gaitās.

Iesim tālāk pa mūsu vadoņa norādīto ceļu, tad mēs savu zemi un valsti patiesi laimīgi celsim šā vārda visdziļākā nozīmē. LTA

Izglītības ministra prof. A. Tentēļa runa Zemnieku dienās par mūsu tautas likteņgaitām.

Izglītības ministris prof. A. Tentelis 24. aprīlī Zemnieku dienu sanāksmē referēja par mūsu tautas likteņgaitām.

Mūsu dienās daudzi interesējas par vēsturi. To esam novērojuši arī Zemnieku dienās atsevišķos apriņķos, kur katrā sapulcē ir bijis arī kāds referāts par vēsturisku tematu. Neilgi atpakaļ ar Valsts Prezidenta gādību tika nodibināts vēstures institūts. Arī pašā tautā ir liela interese par vēsturi, kas izpaužas bagātīgi lasot vēstures grāmatas, klausoties priekšlasījumos un arī tieši nodarbojoties ar vēsturi — pētot savas dzimtas, savu tēva māju vēsturi u. t. t. Interese par vēsturi ir dziļi iedzimusi katrā cilvēkā un arī katrā ģimenē, plašās masās un veselās tautās. To mēs novērojam arī pie senajām tautām.

Ja mēs atrodam vēsturē pamatojumus un attaisnojumus mūsu tagadējiem notikumiem, tad varam būt pārliecināti, ka mūsu tautas un valsts attīstība notiek organiski, bez kādiem pārtraukumiem un bez svešas iemaisīšanās. Vēsturiskais pamats stiprina mūsu garu, ļaujot mums mierīgi iet uz priekšu.

Runāt par mūsu tautas likteņgaitām nav visai viegli. Vispirms atzīmējams, kā latvietis savās ilgajās likteņgaitās ir parādījis savas tieksmes pēc neatkarības un brīvības, un ar kādu izturību viņš ir turējies pie savas kulturas. Neatkarības tieksme ir latvieša rakstura pamatvilciens. Viņš grib lemt pats par savu likteni. Viens no pierādījumiem tam ir latviešu viensētas, kas rakstītās kronikās apliecinātas jau sākot ar 12. gadsimteni. Citas tautas līdzīgos ģeogrāfiskos un dabas apstākļos bieži ir nometušās ciemos, kur tās padotas kopdzīves noteikumiem. Te nevar attīstīties atbildības sajūta. Turpretim viensētās saimes tēvs ir par visu atbildīgs. Saimes locekļi no savas puses mēcās paklausīt un līdz ar to rīkot un pāvēlēt, jo kad pienāks viņu reize, tad arī viņi vadīs saimi.

Patstāvību mēs redzam visās latviešu tautas likteņgaitās. To rāda, piemēram, augstā mākslas attīstība senvēsturē, par kuŗu stāsta pilskalnu izrakumi. Šais mākslas darbos redzama augsti attīstīta gaume un individualitāte, kas liecina par tautas raksturu. Patstāvības un neatkarības tieksme sastopama arī latviešu politiskajā dzīvē jau no seniem laikiem. Politisko patstāvību latvieši spēja saglabāt tik ilgi, kamēr tautā pastāvēja vienprātība

un saprašanās, jo politikā parāk liels individualisms noved pie šķelšanās un saskaldīšanās.

Latvieša patstāvība nekad nav nozīmējusi noslēgšanos no citiem. Latvietis nekad nav ap savu zemi cēlis mūrus, kuŗiem nevarētu pāri tikt. Latvieša individualisms nav egoistīgs un savtīgs, bet citiem labvēlīgs. Kad latvietis aizmīrta šos labos tikumus, tad viņam nav labi gājis.

Latviešu tauta ir bijusi kādreiz vienota. Uz to norāda lielā apcietinājumu un pīļu rinda gar apdraudētām robežām, sevišķi gar Krievijas robežu. Šādu apcietinājumu sistemu var uzcelt tikai vienots spēks un vienota doma, kas nav islaicīga, bet valda vairākas paaudzes. Novērots, ka uz robežas ar draudzīgu tautu šādas pīlis un apcietinājumi nav atrodam.

Bet kādēļ tad šī mūsu tautas vienprātība izzuda. Te vainīga sekošana sliktiem paraugiem, piem., krieviem, kuŗu valdnieki sadalīja dažreiz valsti starp saviem dēliem un vienu dēļu par visas valsts valdnieku atstāja tikai vārda pēc. Te vienprātība vairs nevarēja būt. Tādēļ arī krievu iebrukumi mūsu zemē nebija sevišķi bīstami, jo iekārto viņi sevišķi necentās paturēt; pietika, ja viņiem kārtīgi maksāja meslus. Piemēram no Tālavas vēl 1280. gados krievi prasīja tributū, kaut gan vācieši jau 70 gadus turēja Tālavu par viņu iekarotu zemi.

Stāvoklis mainījās, kad iebruka vācieši un zem tirgotāju-draugu maskas nometās Daugavas lejas galā. Viņi izmantoja latviešu cilšu saskaldīšanos un pamazām iekārtoja visu latviešu apdzīvoto zemi, sanaidojot latviešus ar kaimiņiem un arī savā starpā. Nav īsti nosakāms, kas spieda latviešus atteikties no savas vienprātības. To varētu saprast, ja atceramies saeimas laikus, kad politiķi neredzēja, kādā stāvoklī viņi gatavi tautu novest. No saeimas mūs glāba 15. maijs un mūsu vadonis. Bet 13. gadsimteni tāda vadoņa mums nebija.

Arī starp starp veco un jauno Latviju latvietis mierīgi nepadevās svešai varai. Ziņu par to gan mums nav daudz, jo neviena valdība taču nevēlas, lai pavalstnieku nemieri izpaustos uz āru. Turklāt šie nemieri neaptvēra ne visu tautu, ne plašākus apgabalus. Tiem nebija arī noderīga vadoņa un iepriekš sagatavota plana. Tomēr šie nemieri uzliesmoja diezgan asi un tika arī asiņaini aplsāpēti.

Jā tuvāk mūsu dienām, jo par šādiem nemieriem mēs dzirdam biežāk. Visvairāk par tiem dzirdam 18. un 19. gadsimtepos. Tas arī ir dabīgi, jo šie gadsimtepi mums ir tuvāki un ziņas plašākas.

Latvietim tā tad nekad nav zudusi tieksme pēc savas neatkarības un patstāvības un pēc tautas brīvības. 19. gadsimteni šī tieksme spilgti parādījās mūsu gara dzīvē, sevišķi gadsimteņa otrajā pusē — t. i. tautas atmodas laikā. Šeit vērojamas divējādas vai trejādas strāvas — ekonomiskas, garīgas un politiskas neatkarības tieksmes. Ekonomiskā strāva radās ar agraro un pašvaldību likumu. Latvieši varēja iegūt zemi īpašumā un tādā kārtā stāties stingri uz savas zemes. Šo strāvu sludināja un vadīja gadsimteņa otrā pusē Krišjānis Valdemārs, kuŗa nozīmi mēs vēl neesam pilnā mērā novērtējuši. Cerēsim, ka tagad, kad sāk izdot Valdemāra kopotus rakstus, kad pie mums parādās saimniecisku organizāciju vēsture, mēs sapratīsim to, ko Valdemārs devis mūsu tautas ekonomiskai neatkarībai.

Viņam blakus lielākais mūsugara neatkarības paudējs, kas stiprināja tēvzemes un tēvu valodas mīlestību, kas aicināja mūsu tēvus vienoties, tas ir šodien no Valsts Prezidenta tik ļoti izceltais un patiesi izceltais Kronvalda Atis. Viņa 100 gadu dzimšanas dienas atceri mēs nosvinējam tikai dažas dienas atpakaļ. Viņš pelnījis, lai mēs ar viņa rakstiem tuvāk iepazīstamies, lai viņa raksti būtu mums rokas grāmata. Viņa latvieša sirds un pravieša gaišais skats paredzēja latviešu valsts un kulturas iespējamību un uzplaukšanu. Abu šo tautas dēļu balsis neizskanēja tukšumā, bet tūkstoši un atkal tūkstoši tās dzirdzirdēja, un latvieši, uz šiem pamatiem stāvēdami, izkārtoja savu nacionālu valsti,

Izlabojums.

„Vald. Vēstn.“ š. g. 91. num. izsludinātā likumā „Pārgrozījumi noteikumos par krīzes laika atvilkumiem no valsts darbinieku un strādnieku atalgojuma un no valsts izmaksājamām pensijām“ 2. panta 3. rindā jāstripo kļūdas pēc iespiestie vārdi: „vai bērnu“.

Valdības rīkojumi un pavēles.

Lēmums.

Pamatojoties uz noteikumu par kara stāvokli 17. panta a) un h) punktiem, nolēmju apturēt žurnāla „Mūsu laikmets“ izdošanu. Izdevniecība — „Latvijas Rakstu apgādība“. Atbildīgais redaktors — Alfreds Mednis.

Rīgā, 1937. g. 23. aprīlī. 1490.

Sabiedrisko lietu ministris A. Bērziņš.
Preses un biedr. nod. vad. R. Lapsiņš.

Lēmums.

Pamatojoties uz noteikumu par kara stāvokli 17. panta a) un h) punktiem, nolēmju apturēt žurnāla „Obzor mirovich voprosov“ izdošanu. Izdevniecība — „Latvijas Rakstu apgādība“. Atbildīgais redaktors — Pāvils Macanovs.

Rīgā, 1937. g. 23. aprīlī. 1493.

Sabiedrisko lietu ministris A. Bērziņš.
Preses un biedr. nod. vad. R. Lapsiņš.

Lēmums.

Pamatojoties uz noteikumu par kara stāvokli 17. panta a) un h) punktiem, nolēmju apturēt žurnāla „Adventes jaunatnes vadonis dzīvē un darbā“ izdošanu. Izdevniecība — „Latvijas Rakstu apgādība“. Atbildīgais redaktors — Alfreds Mednis.

Rīgā, 1937. g. 23. aprīlī. 1496.

Sabiedrisko lietu ministris A. Bērziņš.
Preses un biedr. nod. vad. R. Lapsiņš.

Rīkojums.

Pamatojoties uz Akcizes nolikuma 1934. gada izdevuma 193. panta piezīmi, grozu savu 1929. g. 14. oktobra 1925. rīkojumu, kas izsludināts „Vald. Vēstn.“ 1929. gada 234. num., par mājas alus darīšanas bez policijas atļaujas noliegšanu un izslēdzu no aizlieguma rajona Jaunlatgales apr. Līnavas pagastā Pimachu ciemā Mīkela un

savu politisku brīvību. Gan tas notika ar lielām grūtībām, bet toties jo pilnīgi un galīgi. Latviešiem jau bija vadonis — mūsu Valsts Prezidents, kas neļāvās ne pēdu novērsties no sava ideāla, un mūsu kara spēka virspavēlnieki — plkv. Kalpaks un tagadējais kara ministris ģen. J. Balodis ar mūsu krietnajiem karavīriem.

Tad nāca pārbaudījumu laiki. Pēc tam nāca 15. maijs, kad mēs paši sevi uzvarējām, izdeldējām savu pašlabumu kāro „es“, ne paši ar savu spēku, bet ar mūsu Vadoņa gādību, kas atsvabināja mūsos gulošo spēku. Latvieši atkal saprata vārdus: latvieti, mosties, tev liels darbs, liels pienākums priekšā. Tev paša spēkiem jātiek uz priekšu. Tev jāvienojas, jābiedrojas kopā ar citiem, lai stātos pretim visam, kas varētu kaitēt mūsu Latvijai.

Mēs ejam uz priekšu mūsu vadoņa vadībā, kas dzīli un plaši savā visu aptverošā saimnieciskā, kulturālā un politiskā sistēmā ietilpinājis abu mūsu atmodas laika darbinieku idejas. Protams, ka dažiem gribētos vēl ātrāk tikt uz priekšu, bet vienmēr paturot acu priekšā latvisko un mūžīgo Latviju, darbs, kas tiek darīts, nav vienas dienas darbs.

Mūsu tautas likteņa gaitās latvieši ir pierādījuši savu izturību. Latviešu tauta iznesusi un uzturējusi savu pašas kultūru cauri visām briesmām un iespējām to pazaudēt. Un tauta, kas sev tic un grib sevi pasargāt un uzturēt, tā tauta nekad bojā neaizies.

Cerēsim un gribēsim, lai būtu mūžīga daiļa Latvija, sekosim mūsu vadonim, kas visus ceļus labāk izpētījis, kam ir dzelzs griba un nesalauzama ticība, — un Latvija būs un mēs līdz ar viņu.

LTA.

Vasilija Baikovu saimniecību un Vec-Kulevas ciemā Jura Perlova saimniecību. Abas minētās saimniecības ietilpst Latvijas - S. P. R. S. robežas 2 km pierobežas joslā. Minētās vietās turpmāk mājas alus izgatavošanai policijas atļauja nav vajadzīga.

Rīkojums stājas spēkā 7. dienā pēc tā izsludināšanas „Valdības Vēstnesī“. Šo rīkojumu paziņot atzīmēto vietu iedzīvotājiem uzlieku par pienākumu pagasta valdei.

Rīgā, 1937. g. 23. aprīlī. 578 un 607.

Iekšlietu ministris V. Gulbis.
Administr. depart. direktors Anšmits.

150. rīkojums

1937. g. 22. aprīlī.

Par tarifa pazemināšanu braucieniem uz 1. Latvijas gaidu nacionālo nometni.

Pamatojoties uz satiksmes ministra š. g. 14. aprīļa rezolūciju, uzdodu no š. g. 30. jūnija līdz 13. jūlijam pārvadāt no izbraukšanas stacijas līdz Lielupei un atpakaļ 3. klases vagonos ar 50% braukuma maksas pazeminājumu 1. Latvijas gaidu nacionālās nometnes dalībnieču grupas, ja grupās brauc ne mazāk kā 3 personas. Gaidām vecumā līdz pilniem 12 gadiem 50% pazeminājums aprēķināms no bērniem noteiktās cenas.

Pazeminātā tarifa iegūšanai gaidu grupām jāiesniedz izbraukšanas stacijā pirms izbrauciena Latvijas gaidu organizācijas rakstisks pieprasījums. Reizē ar pieprasījuma iesniegšanu jāiemaksā arī braukuma maksa. Ja braucēju grupa par atpakaļbraucieni vēlas samaksāt izbraukšanas stacijā, tad iesniedzams arī pieprasījums atpakaļbraucienam.

Pārvadāšanai izsniedzamas parastās grupu braucieni biļetes ar ekskursantu kuponiem. Iesniegtos pieprasījumus, kā attaisnojošus dokumentus, pievieno biļetes norakstam, kas paliek stacijā.

Vilcienos braucējām jāuzrāda bilešu kontrolējošām personām pārvadāšanas dokumenti un kartiņa ar ģimetni par piederību pie Latvijas gaidu centrālās organizācijas. Braucējas, kas šādas kartiņas nevar uzrādīt, uzskatāmas kā braucējas ar nepietiekošu biļeti.

Rīkojums spēkā no 1937. g. 30. jūnija līdz 13. jūlijam ieskaitot.

Dzelzc. galv. direkt. v. i. E. D r a v n i e k s.
Eksploat. direktors J. S t a k l e.